§ 134, č. 1 c. ř. s. ustanovuje, že soud může k návrhu nebo z moci úřední rok odročiti, jestliže včasnému dostavení jedné neb obou stran, nebo tomu, aby jednání mezi nimi bylo zahájeno nebo v něm pokračováno, vadí pro ni překážka nepřekonatelná nebo přece velmi značná a zejména když by bez odročení některá strana utrpěla škodu nenabytnou.

Protože o cvičení CPO v místě soudu ví i soud, musí postupovati podle § 134, č. 1 c. ř. s. a jednání odročiti, o čemž podle § 137 c. ř. s. vyrozumí strany.

Dostaví-li se jedna strana a učiní návrh na vydání rozsudku pro zmeškání strany podle § 396, 398 a 399 c. ř. s., tu musí soud návrh odmítnouti.

Tak § 402 c. ř. s., který praví, že návrh na vydání rozsudku pro zmeškání má býti odmítnut a rok z úřední moci na přiměřený čas odložen a také obmeškalá strana opět obeslána k novému roku, když u soudu vůbec jest známo, že strana, která se nedostavila pro živelní pohromy nebo jiné neodvratné události nemohla se dostaviti.

Toto ustanovení nutno vykládati tak, že je soudu známo, že se strana a s i n e m o h l a d o s t a v i t i pro ony události, jak také zní ustanovení § 407, č. 2 osnovy k novému civilnímu řádu, protože nelze si dobře představiti, aby soud měl přesnou vědomost o tom, že stranu překážka skutečně stihla.

Když by přesto byl podle §§ 396, 398 nebo 399 c. ř. s. vynesen rozsudek pro zmeškání strany, musí k odvolání zmeškalé strany odvolací soud v neveřejném zasedání usnesením rozsudek zrušiti a rozepři podle toho, jestli jednání před prvním soudcem provedené jest úplné, vrátiti procesnímu soudu prvé stolice buďto jen k vynesení nového rozsudku, nebo ku pokračování v jednání a vynesení rozsudku (§ 471, č. 4, § 473, § 474, odst. 3 c. ř. s.).

Při tom podle § 51, odst. 1 c. ř. s. nutno útraty uložiti straně, která rozsudek pro zmeškání navrhla.

V uvedeném článku se ještě uvádí, že by odpovídalo významu cvičení CPO, kdyby podobné překážky byly subsumovány pod § 477, č. 4 c. ř. s.

Není to však zmatečností podle § 477, č. 4 c. ř. s., protože nezákonný postup soudu musí míti v zápětí n e m o ž n o s t, aby strana před soudem projednávala a nestačí, jestliže straně přes nezákonný postup soudu bylo přece možno, aby jednání se zúčastnila. — Takový nezákonný postup může býti pouze důvodem odvolání podle § 471, č. 4 c. ř. s. (Hora: Čsl. civilní právo procesní, díl III., str. 88, vyd. 1924.)

Je proto nutno při cvičení CPO, nedostaví-li se žádná ze stran nebo pouze jedna strana, říditi se ustanovením §§ 134, 402 c. ř. s. Jest samozřejmé, že soudce může nějakou dobu počkati, zda se strana nebo strany nedostaví, ale nemůže ustanoviti určitou čekací dobu, po jejímž uplynutí by mohl pokračovati proti nedostavivší se straně jako proti straně zmeškalé, neboť v takovém případě nutno rok odročiti a obmeškalou stranu o novém roku vyrozuměti (§§ 137, 402 c. ř. s.). Josef Fiala.

Konkurence civilní žaloby a adhesního řízení trestního.

1. V praksi soudní se velmi často stává,[1]) že poškozený — zejména při automobilové nehodě — již podal civilní žalobu o náhradu škody a teprve pak připojil se jako soukromý účastník k trestnímu řízení, vedenému proti škůdci.

[1]) Také podnětem k této studii byl autorovi konkretní případ č. j. T 1106/36 okresního soudu v Bílině, nikoliv snad poznámky v Pužmanových »Dodatcích k žalobním petitům«, pag. 498, které se mu teprve později dostaly do rukou.

I vzniká otázka, zda a pokud takový postup jest formálně přípustný. Jest samozřejmé, že předchozí připojení k trestnímu řízení nemůže vaditi později podané civilní žalobě jakožto litispendence, neboť v trestním řízení nejde o rozepři ve smyslu c. ř. s.

Naproti tomu bude již spornou otázka, jaký vliv na následné řízení civilní má pravoplatný nález trestního soudu, jímž se obžalovaný odsuzuje k náhradě nároků soukromého účastníka ve smyslu § 260, č. 5 tr. ř.; takovýto nález zajisté nebude rozsudkem ve smyslu § 240 c. ř. s., tedy sám o sobě ještě neopodstatňuje námitku rozepře rozsouzené. To jest na př. patrno též z toho, že v exekučním řádu, jehož ustanovení vždy nutno posuzovati jako ideový celek s c. ř. s., rozhodnutí civilních soudů se uvádí v § 1, č. 1, kdežto podobné nálezy trestních soudů v § 1, č. 8 (srovnej k tomu též Neumann při § 411, sub II.).

Není tedy správné, že by v tomto případě žalovaný by se mohl brániti námitkou rozepře rozsouzené, jak v obdobném případě bylo rozhodnuto v civ. rozhodnutí Vážný č. 4262. Správně bude nutno říci, že jde o další příklad oné situace, v níž žalobě sice nevadí civilní rozsudek, kde ale žalobci se nedostává důvod k právní ochraně.[2])

Tam ale, kde by soukromý účastník sice již před podáním žaloby civilní se byl připojil k trestnímu řízení, kde však trestní řízení buď vůbec není skončeno, anebo o soukromoprávních nárocích v něm nebylo positivně rozhodnuto, nebude lze ničeho namítati s hlediska civilního procesuálního práva, tedy v civilním sporu.

2. Jde nám však o situaci opačnou, kde tedy nejdříve byla podána civilní žaloba; to jest právě při automobilových nehodách velmi častý případ. Ač ve skutečnosti lhůta dle § 50 autom. zák. 81/1935 jest zachována připojením se poškozeného k trestnímu řízení (Gl. U. N. F. 5514, Vážný 1651), přece jen poškozený, který se následkem nehody často ocitá v nouzi, má pochopitelný zájem na tom, aby civilní řízení bylo co nejdříve zahájeno, neboť v trestním řízení se v praksi jen velmi zřídka rozhoduje positivně o soukromoprávních nárocích náhradních.

Právě proto poškozený velmi často se o trestním řízení třebas teprve dovídá po podání civilní žaloby a má nyní zájem na tom, aby se mohl připojiti k tomuto trestnímu řízení; leč takový postup zdá se býti nepřípustným; dle § 47 tr. ř. může se poškozený k trestnímu řízení připojiti »pro své nároky soukromoprávní«; jeho činnost v adhesním řízení dle zákona nemá tedy směřovati k tomu, aby si usnadnil posici v zahájeném již civilním sporu, aby získal průvodní materiál pro onen spor, nebo dokonce odsuzující rozsudek trestní, který by civilní soud vázal; veškeré tyto v praksi převládající zájmy nejsou chráněny trestním řádem, neboť práva v § 47 sub 1—3, a v § 48 tr. ř. zmíněná zřejmě mají jediný smysl získati nález trestního soudu, odsuzující obžalovaného k náhradě soukromoprávních nároků; jedinou výjimku uznává rozhodnutí Vážný trestní 3946, v němž se tvrdí, že funkce soukromého účastníka jest též trestně procesuální a že pro jeho nárok na náhradu útrat zastoupení nerozhoduje, zda o jeho soukromoprávních nárocích bylo rozhodnuto pro něj příznivě; to jest ale zajisté již

[2]) Ve svém článku v brněnském Juristenzeitung ze dne 15. 8. 1935 jsem tyto případy, kde žalobci se nedostává důvod k právní ochraně, shrnul pod označením »res quasi judicata«; zcela obdobně praví též Pužman v »Dodatcích«, pag. 498, že by se zde žalobě nedostával důvod k právní ochraně.

nejzazší mez, až kam lze dle kusých ustanovení trest. řádu rozšířiti práva soukromého účastníka. I v onom případě však soukromoprávní nároky stále tvoří ještě předmět trestního řízení a stává teoretická možnost, že bude o nich positivně rozhodnuto.

Tam ovšem, kde před vynesením trestního rozsudku již bylo rozhodnuto pravoplatně civilním soudem,[3]) nebude moci trestní soud o soukromoprávních nárocích vůbec rozhodovati a bude musiti vyloučiti soukromého účastníka z další účasti.

Ale též tam, kde civilní spor také ještě není skončen, bude nutno soukromého účastníka vyloučiti z trestního řízení, poněvadž další jeho účast v trestním řízení nemůže směřovati k tomu, získati pro tentýž nárok ještě jeden exekuční titul; v rozhodnutí Vážný trestní 3734 bylo správně zdůrazňováno, že soukromoprávní nároky v trestním řízení nesmí zdržovati hlavní účel trestního řízení a že jejich funkce v onom řízení jest právě pouze podřadnou; právě proto bude v takovém případě vyloučiti soukromého účastníka, poněvadž by se příčilo funkci řízení adhesního, aby hlavní účel trestního řízení byl ztěžován a případně zdržován soukromým účastníkem, ač o jeho nárocích již jest zahájeno řízení u soudu civilního, který jest pro ně v první řadě příslušný; proto bude též v takových případech odepříti soukromému účastníku nárok na náhradu útrat zastoupení v trestním řízení. Bedřich Pick.

K této glose vyžádali jsme si následující vyjádření:

I. Podmínkou pro připuštění někoho za soukromého účastníka podle § 47 tr. ř. je, a) aby mu bylo ublíženo na právech veřejnožalobním trestným činem, b) aby se poškozený připojil k trestnímu řízení pro své soukromoprávní nároky vyplývající z tohoto trestného činu.

Další podmínky trestní řád nevyžaduje; nerozhoduje proto, zda v době připojení se k trestnímu řízení uplatnil již poškozený svoje soukromoprávní nároky také pořadem práva, či zda tak učinil teprve později.

To plyne i z funkce soukromého účastníka v trestním řízení; přísluší mu právo působiti k usvědčení pachatelovu za tím účelem, aby byl zjištěn podklad pro jeho soukromoprávní nároky. Nelze přehlédnouti ani význam pravoplatného odsuzujícího rozsudku trestního, jímž je civilní soudce vázán; na tuto okolnost poukazuje rozh. č. 3283 Sb. n. s., podle něhož ten, kdo se při svém závěrečném návrhu jako soukromý účastník připojil k návrhu veřejného žalobce na odsouzení obžalovaného a žádal za přisouzení útrat právního zastoupení, nepřestal býti soukromým účastníkem a neztratil nárok na přiznání útrat právního zastoupení tím, že zároveň prohlásil, že ostatní nároky uplatňuje cestou civilní; v případě, jehož se týká uvedené rozhodnutí, byl přiznán soukromému účastníku nárok na náhradu útrat, ač při svém připojení se k trestnímu řízení prohlásil, že již uplatnil svůj nárok civilní žalobou.

Ježto trestní řád nevyžaduje pro připuštění někoho za soukromého účastníka dalších podmínek, než které byly shora uvedeny a ježto nelze přehlédnouti význam výsledku trestního řízení pro civilní spor, n e l z e s o u h l a s i t i s názorem, že je nepřípustné, aby se kdo připojil k trestnímu řízení pro své soukromoprávní nároky poté, co již pro ně podal civilní žalobu.

Není-li důvodu, pro nějž by bylo lze nepřipustiti připojení se k trestnímu řízení, není též důvodu, ode-

[3]) Tento případ jest prakticky možným netoliko při kontumačních rozsudcích civilních, nýbrž též tam, kde trestní rozsudek byl na zmateční stížnost zrušen a věc dostala se znovu do I. stolice.

příti v takovém případě soukromému účastníku nárok na náhradu útrat právního zastupování (srv. rozh. č. 3283, 3946 Sb. n. s.).

II. Je nepochybné, že se nemůže více připojiti k trestnímu řízení ten, jehož soukromoprávní nároky byly již zjištěny pravoplatným civilním rozsudkem.

Adhaerentovi přísluší totiž právo, působiti k usvědčení pachatelovu pouze za tím účelem, aby byl zjištěn podklad pro jeho soukromoprávní nároky; jakmile však bylo tohoto účelu dosaženo mimo rámec trestního řízení, odpadl účel adhaesního řízení (Dostál, O připuštění poškozeného za soukromého účastníka, Právník 1931, str. 169; Poláček, Podpůdný žalobce, Soudc. listy 1934, str. 230; usnesení radní komory krajského soudu trestního v Praze, uveřejněné v Právníku 1935, str. 250). Byl-li civilním rozsudkem soukromoprávní nárok poškozenému již přiznán, nelze rozhodnouti o tomtéž nároku opětovně v řízení trestním (rozh. č. 5777 Sb. n. s.).

Došlo-li k rozhodnutí o soukromoprávních nárocích poškozeného civilním rozsudkem až během trestního řízení, není důvodu, z něhož by bylo lze odepříti soukromému účastníku nárok na náhradu útrat právního zastoupení po dobu, kdy byly splněny podmínky vyžadované v § 47 tr. ř. pro připojení se k trestnímu řízení. Fr. Poláček.

Literatura.

JUDr. Otto Eisenstein: **Unifikace zákonů v oboru zemědělství.** Časové spisky ministerstva zemědělství sv. 87, 1937, str. 24.

Tento spisek přehledně a věcně výstižně informuje o zákonodárném dění v ministerstvu zemědělství. Unifikovány byly dosud: zemědělské školství (zákon č. 281/20), vodohospodářské meliorace (zákon č. 49/31), ochrana výroby rostlinné (zákon č. 169/24), plemenitba hosp. zvířat (zák. č. 169/24); částečná unifikace provedena byla v oboru zemědělského družstevnictví, falšování zemědělských plodin, výrobků a potřeb, ochrany polního majetku, lesního práva, honebního práva. Zajímavé jest, že vládní návrhy zákonů o ochraně polního majetku a o veřejné stráži zemědělské schváleny byly senátem již v r. 1928, avšak poslaneckou sněmovnou dosud projednány nebyly. Zajímavé též jsou poznámky u některých osnov, které nemohou býti dořešeny pro kompetenční konflikty; je to opětný doklad, jak škodlivé jest pro náš právní vývoj, že kompetence ministerstev nejsou dosud definitivně stanoveny tak, aby odpovídaly věcné agendě resortů. Tak na př. překvapí sdělení (str. 10), že péče o zemědělské zaměstnance ohledně pracovního a služebního poměru, zprostředkování a úrazového pojištění zemědělského dělnictva patří na Slovensku a Podk. Rusi výhradně do kompetence ministerstva zemědělství. — Praktické právníky bude zajímati poznámka (str. 21), že ministerstvo zemědělství vypracovalo po 141 poradách osnovu zákona o vodním právu, která byla jako referentský návrh rozeslána do meziministerského připomínkového řízení, různým podřízeným úřadům a také všem zájmovým korporacím, aby případná svoje vyjádření poslaly ministerstvu zemědělství do konce července 1937. — Práce sekč. šefa Dra Eisensteina měla by býti vzorem pro ostatní ministerstva, aby také tak vhodně informovaly právní veřejnost o své činnosti unifikační, kterou se vlastně budují právní základy celého státu. Pro tuto velikou důležitost měly by býti obdobné přehledy vydávány povinně periodicky.

Koblížek.

Komentář k zákonu o přímých daních, vydaný příslušnými referenty ministerstva financí. (Brusák, Cikrt, Hanuš, Hobza, Holub, Jung, König, Leipert, Markes, Utěšil), Státní tiskárna v Praze, lexikonový formát, polokožená vazba, cena Kč 150.—.

Konečně skutečný komentář, který se liší od všech dosud vyšlých komentova-